

OVERFREDNINGSNÆVNET>

19/12-1929

U D S K R I F T

af

Overfredningsnævnets Forhandlings- og Kendelsesprotokol.

Aar 1929 den 19. December afsagde Overfredningsnævnet paa Grundlag af den skriftlige Votering følgende

K e n d e l s e

i Sagen angaaende Fredning af den Dødsboet efter afdøde Højskoleforstander Frederik (Frede) Engelhardt Bojsen tilhørende Del af Ulvshale skoven.

Den af Fredningsnævnet for Præstø Amtsradsreds den 14. Juni 1929 i denne Sag afsagte Kendelse er forelagt Overfredningsnævnet i Medfør af Naturfredningslovens § 16.

Overfredningsnævnet har ved et den 17. September 1929 afholdt Møde besigtiget det af Fredningsnævnets Kendelse omhandlede Areal. Da man som Følge af det ved Besigtigelsen oplyste maatte anse det for paakrævet, saafremt Fredningens Formaal skulde opfyldes, at Fredningsnævnets Kendelse suppleredes med en Bestemmelse om, at de af Kendelsen omfattede Arealer ikke maatte bebygges, dog at der herfra kunde undtages et eller to Huse til Brug for den Bojsenske Slægt, naar disse Huse opførtes umiddelbart ved Hovedvejen gennem Skoven og i en med Omgivelserne harmonerende Stil, har man herom tilvejebragt Erklæringer saavel fra Ejerne af de fredede Arealer, afdøde Højskoleforstander Frede Bojsen Dødsbo, som fra Panthaverne i Ejendommen, Spare- og Laanekassen for Landboere paa Møen. Saavel Ejerne som Panthaverne har herefter erklæret sig enige i, at den ved Fredningsnævnets Kendelse paalagte Servitut suppleres som Overfredningsnævnet maatte anse det for paakrævet, uden at den Ejerne tilkendte Erstatning forhøjedes.

Under Hensyn hertil vil Fredningsnævnets Kendelse være at stadfæste i Henhold til de i denne anførte Grunde, dog at der yderligere vil være at paalægge de af Kendelsen omfattede Arealer Bebyggelsesservitut som ovenfor nævnt, og at den Ejerne tillagte Erstatning vil være at forrente med 5% p.a. fra den 14. Juni 1929. Da Overfredningsnævnet derhos ikke formener, at Betingelserne for at paalægge Statskassen 2/3 af Erstatningen i Henhold til Naturfred-

ningslovens § 13, 2. Stk. er til Stede, vil Erstatningsbeløbet være at afholde i Overensstemmelse med Reglen i Lovens § 13, 1. Stk.

T h i b e s t e m m e s :

Den af Fredningsnævnet for Præstø Amtsraadsreds den 14. Juni 1929 afsagte Kendelse stadfæstes, dog at de af Kendelsen omfattede Arealer ikke maa bebygges udover med et eller to Huse til Brug for den Bojsenske Slægt, hvilke Huse maa opføres umiddelbart ved Hovedvejen gennem Skoven og i en med Omgivelserne harmonerende Stil efter forudgaaende Godkendelse af Fredningsnævnet, at der yderligere vil at udrede til Højskoleforstander Frede Bojsens Dødsbo 5% Rente p.a. fra den 14. Juni 1929 af den Boet tillagte Erstatning 30.000 Kr., Erstatningsbeløbet vil være at afholde med Halvdelen af Statskassen og Halvdelen af Amtsrepartitionsfonden.

KENDELSER>

Justitsministeriets Cenpartpapir. Til Skøder, Skadesløsbreve, Kvitteringer til Udslettelse og andre Paategninger m. m. (vedr. fast Ejendom).

Mtr. Nr., Ejerlav, Sogn: 147, 249b, 250
(i København Kvarter) og 251 Ulfshale-
eller (i de sønderjydske Lands- Hegneden, Stege
dele) Bd. og Bl. i Ting- Landdistrikt.
bogen, Art. Nr., Ejerlav,
Sogn.

Akt: Skab *B* Nr. 225
(Udfyldes af Dommerkontoret)

Købers } Bopæl:
Kreditors }

Gade og Hus Nr.:
(hvor saadant findes)

Anmelderens Navn og Bopæl (Kontor):

Naturfredningsnævnet for

Præstø Amstraadskreds.

Stempel: Kr. Øre.

248 - 21/6 1929.

Ekstrakt-Udskrift

af

PROTOKOLLEN

for Fredningsnævnet for Præstø Amstraadskreds.

88302494 29_B-M_225
A00140859A

---oOo---

Aar 1929 den 14^e Juni Middag Kl. 12 holdt Naturfredningsnævnet for Præstø Amstraadskreds Møde i Byraadssalen i Stege.

Til Stede var Nævnets Formand, Dommer Diderichsen, Næstvedet af Præstø Amstaard valgte Medlem, Gaardejer, Amstraadsmedlem Han Chr. Pedersen, Nordgaard pr. Storchedinge, og det af Stege Landdistrikraad valgte Medlem, Parcellist Aage Hansen, Hegnede pr. Stege.

Der behandlede:

Journ. Sag Nr. 3/1928

Fortsat Behandling af Spørgsmaalet om Fredning af en større Del af Skoven paa Ulfshale samt nogle Overdrev og Hedestrækninger, dersted

-----

Nævnet optog derefter Sagen til Kendelse og afsagde Kl. 2^{1/2} Eftermiddag saalydende

K E N D E L S E:

I Skrivelse af 19^e Marts 1928 rettede Udvalget for Naturfredning Henstilling til Naturfredningsnævnet om Fredning af en større Del af Skoven paa Ulfshale paa Møen samt af nogle dertil nøje knyttede O

rev og Hedestrækninger særlig omfattende:

1) Den nordvestlige Del af Ulfshale Skov med nogle dertil grænsende Enebærheder, Matr.Nr.147, 249b, 250 og 251 af Ulfshale-Hegneden og

2) nogle særlig smukke Bevoksninger af Ener paa de Hovedskovgaarden tilhørende Heder, beliggende syd øst for de under 1 nævnte Arealer.

Under Sagens Behandling for Naturfredningsnævnet er Spørgsmaalet om Fredning af andre Arealer paa Ulfshale end de under 1 nævnte med Tilslutning fra Udvalget for Naturfredning indtil videre stillet i Bero.

Sagen drejer sig herefter udelukkende om Fredning af Arealerne Matr.Nr.147, 249 b, 250 og 251 af Ulfshale-Hegneden, tilhørende Dødsboet efter Højskoleforstander Frederik (Frede) Engelhardt Bojsen, Rødkilde.

Udvalget for Naturfredning har til Begrundelse af sin Hensigt om disse Arealers Fredning henvist til, at disse med deres Bevoksning har beholdt et saa stort Præg af sin Oprindelighed, at her foreligger et Parti af en saa ejendommelig og her i Landet enestaaende Karakter, at det saavel naturhistorisk som æstetisk er meget værdifuldt. Udvalget har oplyst, at Ulfshaleskov oprindelig maa have været sammensat af Eg, Bøg, Haur, Birk, smaa-bladet Lind og Tarmvrid-Røn med Underskov af Enebær m. m., at denne ejendommelige naturlige Skov i forrige Aarhundrede delvis er bleven gennemplantet med Naaletræer, især Skovfyr og Rødgran, at medens Skovfyrrer, der delvis er udviklet i ret gode Former, ingenlunde har forringet Skovens rent æstetiske Værdi, er Rødgranen mindre vel paa sin Plads, hvorfor det er berettiget, naar denne Træavl gennem de sidste 20 Aars Behandling er bleven stærkt indskrænket, og at det er den oprindelige Travegetation, som det i første Række gælder om at værne. Endvidere har Udvalget for Naturfredning henledet Opmærksomheden paa, at denne Skov, der af afdøde Højskoleforstander Frede Bojsen omfattedes med særlig Kærlighed, nu er truet med en gennem økonomiske Forhold fremkaldt Ødelæggelse, idet Ejerne (Dødsboet) for at fremskaffe likvide Midler af Hensyn til en

umyndig Arving er betænk på at overdrage Rallejerne - Skovens Bund bestaar for en stor Del af Ral, hvoraf en Del Kugleflint - til Udnyttelse af et Firma i København, og at, saafremt der foruden de tidligere Gravninger i nogle, særlig af Rødgran bestaaende Partier af Skoven nu yderligere skulde foretages Ralgravninger, vilde dette medføre Skovens ødelæggelse.

Naturfredningsraadet har i en Erklæring af 16' Juni 1928 udtalt, at Raadet kan tiltræde, at de heromhandlede Arealer fredlyses, idet denne Del af Skoven omfatter de anseligste og mest karakteristiske Partier af det hele Skovareal, og at Raadet, idet det slutter sig til den af Udvalget for Naturfredning i dets forommeldte Skrivelse af 19' Marts 1928 anførte Begrundelse for Fredningen, som Betingelser for den fremtidige Bevarelse af Skoven maa fremhæve Nødvendigheden af, at al Gravning af Ral forbydes, at den Bestand af naturlige Træsarter, der forefindes i Skoven, i første Række opretholdes og ved forstaaende Plukhugst plejes i videst muligt Omfang, og at Rødgran, Bjærg-Fyr og Banks Fyr efterhaanden fjernes, medens Skovfyrren kan overholdes længere, men dog, hvor det lampeligt lader sig gennemføre, erstattes af en naturlig Opvækst af de oprindelige Træsarter, hvorhos Raadet, som ikke ønsker at udtale sig nærmere om Enkeltheder i Skovens Behandling, yderligere maa fremhæve Nødvendigheden af, at der oprettes et Tilsyn med Skoven, som paaser, at den atter antager Præg af naturlig Løvskov

Naturfredningsraadets Repræsentanter har ved et af Nævnet den 7' Maj 1929 paa Ulfshale afholdt Møde henstillet, at det af Fredningsnævnet blev bestemt, at Udvisningen af Træer til Hugst kun kan foretages af det forstlige Tilsyn med mest mulig Hensyntagen til de gamle Træer og uden Hensyn til øjeblikkelig Vinding, samt yderligere udtalt, at det ved Raadets Erklæring af 16' Juni 1928, hvor der kun tales om Træerne, ligesaavel har været tænkt paa Bundvegetationen, og at de saaledes maatte henstille, at Fredningen tillige kommer til at omfatte Forbud mod enhver Art Græsning paa Arealerne, hvorhos de endelig henstiller, at der udstedes Forbud mod Bebyggelse paa Arealerne uden Navnets Tilladelse.

Under Sagens Behandling for Nævnet er der fra forskellig Si-

de bleven rejst Spørgsmaal om Muligheden af at sikre Bevarelsen af de heromhandlede Arealer ved at afkøbe Dødsboet disse og opretholde dem som en fredet Nationalpark eller Mindepark for Frede Bojsen, men efter foretaget Undersøgelse har det ikke vist sig gørligt at løse Sagen paa denne Maade.

Eksekutorerne i Højskoleforstander Frede Bojsens Dødsbo, Dommerfuldmægtig, cand.juris O. Barentsen, Stege, og Højskoleforstander Vagn Møller, Rødkilde, har erklæret, at Boet og Arvingerne sympatiserer med Tanken om, at Matr.Nr.147, 249_b, 250 og 251 af Ulfshale-Hegneden, som afdøde Bojsen i sin Ejertid havde værnet om for at bevare dem i deres oprindelige ejendommelige Tilstand for Eftertiden, fredes, men de har bekræftet, at de dog af Hensyn til Forholdene i Boet maatte se sig nødsaget til at søge Arealerne udnyttede ved at udleje eller sælge dem til Raludgravning, hvorved Bevoksningen vilde blive ødelagt og derfor, saafremt der maatte blive paalagt Arealerne Fredningsforpligtelse, maatte paastaa Boet skadeløsholdt for ikke at kunne udnytte dem paa fordelagtigere Maade.

Eksekutorerne har paa Dødsboets Vegne i Tilfælde af Arealernes Fredning paa den af Naturfredningsraadet foreslaaede Maade fremsat Krav paa, at Boet derfor tilkendes en Erstatning af 50000 Kr., som de under Sagen skriftlig har begrundet saaledes:

1) For Forbudet mod Stengravning. Der beregnes at kunne have en aarlig Mindsteindtægt af 1500 Kr. ved Stengrav- ning og dette taget 25 Gange udgør - - - - -	37500 Kr.
2) For særlig Drift af Skoven (derunder For- bud mod Dyrkning af Naaletræer) og Forbud mod Kreaturgræsning. Tabet anslaaes aarlig til henholdsvis c. 1500 Kr. og 300 Kr., der tilsammen taget 25 Gange udgør - - - - -	45000 "
3) For Paabudet om forstligt Tilsyn med Skoven. Aarsudgift 200 Kr., der taget 25 Gange udgør	5000 "
4) Fri Adgang for Publikum - - - - -	5000 "
	eller ialt - - 92500 Kr.

som Boet for at give sit Bidrag til Sagens Løsning nedsetter til 50000 Kr.

Fredningsnævnet maa nu finde, at Bevarelsen af Arealerne Matr.Nr.147, 249_b, 250 af Ulfshale-Hegneden og Matr.Nr.251 sammesteds

med Undtagelse af den vestligste, ikke træbevoksede Del af dette Matr. Nr., hvilken Del for Tiden er indhegnet og udgør c. 7 Hektar, i deres nuværende Tilstand ikke alene paa Grund af deres Skønhed og Ejendommelighed har væsentlig Betydning for Almenheden men ogsaa af naturvidenskabelige Hensyn er af væsentlig Interesse, og at disse Arealer med nævnte Undtagelse bør fredes, hvorved udtrykkelig bemærkes, at det Areal af Matr.Nr.251, hvorpaa "Skansen" er beliggende, er indbefattet under Fredningen, samt at Arealernes Fredning bør sikres ved følgende Forbud og Paabud:

A) Al Gravning efter og Fjernelse af Stenmateriale af enhver Art samt Sand og Grus forbydes.

B) Den Bestand af naturlige Træarter, vildt voksende danske Løvtræer og Ener, der forefindes, opretholdes og plejes i videst muligt Omfang ved forstaaende forstlig Behandling, d. v. s. Gennemhugning uden Afdrivning af større samlede Arealer, Rødgran og de forskellige fremmede Naaletræarter fjernes efterhaanden, som de opnaar Hugstmodenhed, dog at Skovfyrren kan overholdes længere. Disse Naaletræarter erstattes dog, hvor det læmpeligt lader sig gennemføre med naturlig Opvækst af de oprindelige Træarter.

C) Ejeren opretholder - ligesom det hidtil har været Tilfældet - et forstligt Tilsyn med Arealerne, og Udvisning af Træer til Hugst maa kun foretages efter det forstlige Tilsyns Anvisning, og Hugsten skal ske med størst mulig Hensyntagen til de gamle Træer og uden Hensyn til øjeblikkelig Vinding.

D) Af Hensyn til Træernes og Bundvegetationens Bevarelse forbydes al Græsning paa Arealerne af Kreaturer og Heste samt Indførelse paa Arealerne af noget her i Landet ikke vildtlevende Dyr (heri indbefattet Kaniner i vild Tilstand).

E) Der gives Offentligheden Adgang til fri Færdsel til Fods paa Arealerne, som det hidtil faktisk har været tilladt, dog under Iagttagelse af de af Ejerne (eventuelt Politiet) givne Forskrifter med Hensyn til Undgaaelse af Brandfare og Opretholdelse af Fred og Orden.

Fredningsnavnet har efter Omstændighederne ikke ment for

Tiden at burde udstede Forbud mod Bebyggelse paa de fredede Arealer.

Det bemærkes, at Matr.Nr. 147, der er skovbevokset, udgør 479147 m². Matr.Nr. 249b og 250 (delvis skovbevoksede) henholdsvis 63444 og 120407 m² og Matr.Nr. 251 149974 m², samt at disse Arealer i Forbindelse med Matr.Nr. 4a sammesteds, der udgør c. 80 Tdr. Land Eng (hvoraf Halvdelen opgives solgt for c. 11000 Kr.) ved Omvurdering i Januar 1929 er vurderet til Ejendomsskyld 56500 Kr., hvøraf Eng og Hede 22500 Kr. og Skovbrug 34000 Kr.

Hvad nu angaar den Erstatning, der bør tillægges Ejerne for den Fredning, som saaledes efter Nævnets Opfattelse nu bør fastslaaes og gennemføres, skal først med Hensyn til Erstatningen for Forbudet med Udnyttelse af Arealerne ved Udgravning og Bortførelse af Stenmateriale bemærkes, at Nævnet har erholdt oplyst, at der ved en af Firmaet F.L.Smidth & Co., København, ved Nytaarstid 1904 af sagkyndige Folk foretagen Undersøgelse af de heromhandlede Arealer, under hvilken der blev foretaget 25 forskellige Gravninger, kun fandtes Kugleflint i saa ringe Mængde, at det ikke kunde betale sig at grave efter den, og det samme viste sig ved en mindre Gravning, der blev foretaget i Nævnets Overvørelse den 7' Maj 1929, samt at der med Hensyn til Værdien af det øvrige Stenmateriale maa tages Hensyn til, at det fremgaar af den af Firmaet F.L.Smidth & Co. foretagne Undersøgelse, at Stenlagene kun er af ringe Mægtighed, og at Massen gennemgaaende er stærkt blandet med Sand og Grus.

Med Hensyn til Erstatningen for den paabudte særlige forstmaessige Drift af Arealerne bemærkes, at, da Jordbunden er meget mager, vil Tilvæksten ikke være stor, og at der vil være at tage Hensyn til, at den nuværende Naaletræsbevoksning først forlanges afviklet efterhaanden, samt at en ny Opvækst af Naaletrær tidligst kan give Udbytte om c. 30 Aar.

Nævnet maa efter alt, hvad der er oplyst under Sagen, finde, at Erstatningen til Arealernes Ejere for den paabudte Fredning i det hele passende kan ansættes til et Beløb af 30000 Kr., og at det i Medfør af § 13, 2' Stykke, i Lov om Naturfredning af 8' Maj 1917 bør bestemmes, at Statskassen udreder 2/3 af Erstatningen og Præsts Amtare-

partitionsfond 1/3, samt at de ved Sagens Behandling for Navnet paaløbne Udgifter afholdes paa samme Maade.

T h i b e s t e m m e s t:

Matr.Nr. 147, 249b, 250 og den ovenfor nævnte Del af 251 af Ulfshale-Hegnedden bør fredes saaledes som ovenfor nærmere anført, hvor hos Offentligheden bør have Adgang til fri Færdsel til Fods paa Area-lerne saaledes som hidtil faktisk tilladt, dog under Iagttagelse af de af Ejerne (eventuelt Politiet) givne Forskrifter med Hensyn til Undgaaelse af Brandfare og Opretholdelse af Fred og Orden.

I Erstatning bør der betales til Ejerne, Højskoleforstander Frederik (Frede) Engelhardt Bojsens Dødsbo 30000 Kr., der udredes med 2/3 af Statskassen og 1/3 af Præsts Amtsrepartitionsfond og paa samme Maade vil Udgifterne ved Sagens Behandling være at afholde.

Diderichsen. Hans Chr. Pedersen. Aage Hansen.

Kendelsen afsagdes i Overvareelse af Dommerfuldmægtig Barentsen og Højskoleforstander Vagn Møller.

Sagen sluttet.

Mødet hævet.

Diderichsen. Hans Chr. Pedersen. Aage Hansen.

Udskriftens Rigtighed bekræftes.

Naturfredningsnævnet for Præsts Amtsrads-kreds, Næstved, den 20^e J u n i 1929.

P. N. V.

Diderichsen

Bedes tinglyst uden Gebyr som Hæftelse paa Ejendommen Matr. Nr. 147, 249 b, 250 og en Del af 251 Ulfshale-Hegnedden, Stege Landdistrikt.

Naturfredningsnævnet for Præsts Amtsrads-kreds, Næstved, den 20^e J u n i 1929.

P. N. V.

Diderichsen

Afgift: § : Kr. Ore,

§ : " " "
§ 14^{1/2}: 2,00 "

Ialt 2 Kr. 00 Ore.

skriver: *so Mauer*

Indført i Dagbogen for Retskreds Nr. 24, Stege Købstad m. v.,
den 21. Juni 1929.

Lyst. Tingbog: Bd. *Sty B.* Bl. 289, 353. Akt: Skab *B* Nr. 225

Genpartens Rigtighed bekræftes.

Dommeren i Stege m. v., den 21. Juni 1929.

H. L. Jensen